

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 4/06-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Ing. M. Š., V., zastúpeného advokátkou JUDr. V. H., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 24 P 310/2002, za účasti Okresného súdu Prešov, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 24 P 310/2002 porušené nebolo.

2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia Ing. M. Š. v sume 8 682 Sk (slovom osemtisícšesťstoosemdesiatdva slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. V. H., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

3. Slovenská republika - Ústavný súd Slovenskej republiky n e m á nárok na úhradu trov právneho zastúpenia uhradených právnej zástupkyne JUDr. V. H. v sume 8 682 Sk (slovom osemtisícšesťstoosemdesiatdva slovenských korún).

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 4/06 z 27. apríla 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 P 310/2002.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 16. septembra 2002 bol okresnému súdu doručený návrh M. Š., bývalej manželky sťažovateľa (ďalej len „matka maloletej“) spísaný formou zápisnice na Okresnom úrade S. (ďalej len „okresný úrad“) na zvýšenie výživného na maloletú dcéru sťažovateľa (ďalej len „maloletá dcéra“). Okresný súd až 19. novembra 2003 okrem iného vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k pripojenému návrhu a oznámenie niektorých skutočností. Podľa sťažovateľa *„na všetky pokyny a výzvy okresného súdu reagoval v primeraných lehotách, to je v lehotách, ktoré mu určil okresný súd (...)“*, a aj

napriek tomu okresný súd „*doteraz nevyniesol právoplatný rozsudok, podľa ktorého by (...) určené výživné riadne platil*“.

Okresný súd podaním sp. zn. 1 SprO/713/2006, SprU 3018/2005 z 24. mája 2006 doručeným ústavnému súdu 29. mája 2006 predložil k sťažnosti vyjadrenie, v ktorom je opísaný priebeh konania takto:

„Ústavná sťažnosť sa týka konania vo veci 24 P 310/2002, v ktorom sa prejednával návrh matky mal. A. Š. na zvýšenie výživného. Vec napadla na tunajší súd 16. 9. 2002, dňa 8. 10. 2003 bol poverený vyšší súdny úradník na vykonanie úkonov v rámci prípravy pojednávania, ktorý dňa 19. 11. 2003 zabezpečoval prípismi potrebné listinné dôkazy, ustanovil tiež kolízneho opatrovníka, zaslal návrh účastníkom konania a vyzval otca na oznámenie zamestnávateľa.

Dňa 8. 12. 2003 po oznámení zamestnávateľa bol vyžiadaný opis mzdového listu otca a po dôjdení žiadaných listín bol spis zreferovaný dňa 2. 2. 2004 a vo veci bol určený termín pojednávania na 2. 3. 2004.

Pojednávanie z 2. 3. 2004 bolo po výsluchu matky odročené na neurčito, keďže otec listom zo dňa 12. 2. 2004 požiadal o svoje vypočutie dožiadaným súdom vo V., čo procesný súd aj zrealizoval.

Dňa 14. 6. 2004 sa spis vrátil z Okresného súdu vo Veľkom Krtíši so zápisnicou o výsluchu otca, vec bola daná na termín pojednávania 16. 11. 2004. Na ňom bola vypočutá matka, ale keďže medzitým otec skončil pracovný pomer u doterajšieho zamestnávateľa, bolo pojednávanie odročené na 18. 1. 2005 a otec bol vyzvaný na oznámenie aktuálneho zamestnávateľa. Listom zo dňa 10. 1. 2005 však uviedol, že zatiaľ nemá novú pracovnú zmluvu a zároveň vzniesol námietku zaujatosti všetkých sudcov nášho súdu. Preto pojednávanie bolo odročené na neurčito vzhľadom na vznesenú námietku.

Dňa 18. 1. 2005 bol vymeraný otcovi súdny poplatok za námietku zaujatosti a spis po vyjadrení všetkých sudcov bol dňa 31. 1. 2005 zaslaný na Krajský súd v Prešove, odkiaľ sa vrátil 11. 2. 2005. Hneď 23. 2. 2005 sudkyňa vo veci určila termín pojednávania na 29. 3. 2005, zároveň žiadala potrebné správy ohľadom príjmu otca a dôvodu jeho skončenia pracovného pomeru.

Dňa 29. 3. 2005 bol vyhlásený rozsudok, ktorý dňa 8. 4. 2005 bol expedovaný. Keďže

dňa 3. 5. 2005 bolo doručené odvolanie otca, spis bol zaslaný 23. 5. 2005 na odvolací súd po tom, čo odvolanie bolo doručované dňa 10. 5. 2005 ostatným účastníkom.

Dňa 7. 11. 2005 rozhodol odvolací súd, ktorý potvrdil rozsudok prvostupňového súdu o zvýšenie výživného, zrušil len výrok o dlžnom výživnom, keďže otec tvrdil, že dobrovoľne platil vyššie výživné, než bolo pôvodne určené súdom.

Z odvolacieho súdu bol spis vrátený 16. 11. 2005. Spis sa následne nachádzal na Ústavnom súde, odkiaľ bol vrátený 9. 1. 2006.

Dňa 31. 1. 2006 súd vyzval otca na predloženie dokladov o platbách výživného, čo otec splnil 22. 2. 2006. Následne sudkyňa dňa 21. 3. 2006 vytýčila vo veci termín pojednávania na 9. 5. 2006. Na ňom vypočula matku a pojednávanie odročila na 11. 5. 2006 na vyhlásenie rozsudku, ktorý bol expedovaný 22. 5. 2006. “

Ďalej okresný súd uviedol, že: „Z tohto prehľadu možno dospieť k záveru, že prietahy spôsobil sám sťažovateľ tým, že dal neopodstatnenú námietku zaujatosti všetkých sudcov tunajšieho súdu a že nepredložil v skoršom štádiu konania dôkazy o platbách výživného. Neskoršie rozhodnutie vo veci ovplyvnila aj skutočnosť, že sa nezúčastňoval pojednávania na procesnom súde (k čomu mal právo vzhľadom na miesto bydliska), ale tým nemohol reagovať priamo na pojednávaní, muselo sa realizovať dožiadanie ohľadom jeho vypočutia a neskôr ho súd musel písomne vyzývať na oznámenie potrebných skutočností či dôkazov, a to v súvislosti so zmenou zamestnávateľa a zisťovaním výšky uhradeného výživného.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 16. júna 2006 sa právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadrila k stanovisku okresného súdu a okrem iného uviedla: „S vyjadrením predsedu Okresného súdu Prešov sp. zn. 1 Spr O/713/2006, Spr U 3018/2005 zo dňa 24. mája 2006 zásadne nesúhlasíme, že sťažovateľ prietahy v konaní spôsobil sám a to tým, že nepredložil v skoršom štádiu konania dôkazy o platbách výživného. Predmetné tvrdenie predsedu Okresného súdu v Prešove si odporuje už v porovnaní s 1 - ým odstavcom jeho vyjadrenia, v ktorom je konštatované, že návrh matky mal. A. Š. na zvýšenie výživného napadol na príslušný súd dňa 16. 9. 2002 a dňa 08. 10. 2003 bol poverený vyšší súdny úradník na vykonanie úkonov v rámci prípravy pojednávania, ktorý dňa 19. 11. 2003 začal

zabezpečovať prípismi potrebné listinné dôkazy v rámci prípravy samotného pojednávania.

Už z uvedeného vyplýva, že Okresný súd v Prešove v predmetnej veci vôbec nekonal 14 mesiacov a 3 dni (to je spolu 429 dní), čím sa voči sťažovateľovi zákonite zvyšovalo dlžné výživné, čo on svojím konaním, pre nečinnosť okresného súdu nemohol nijakým spôsobom ovplyvniť.

Aj napriek tomu, že Okresný súd v Prešove mal už dňa 16. 12. 2003 v sp. zn. 24 P 310/02, všetky požadované doklady, aby mohol v konaní úspešne konať a pokračovať jeho ďalší postup bol nesústredený a nezabránil priesťahom v konaní, lebo až dňa 02. 02. 2004 nariadil vo veci termín pojednávania na 02. 03. 2004.

Sťažovateľovi bolo doručené predvolanie na pojednávanie dňa 06. 02. 2003, opäť s výzvou o oznámenie ďalších vyživovacích povinností, okrem maloletej Anny a o uvedie, či súhlasí s pojednávaním v jeho neprítomnosti.

Už dňa 12. 2. 2004 oznámil sťažovateľ OS v Prešove, že sa pojednávania konaného dňa 02. 03. 2004 nezúčastní z pracovných dôvodov, ospravedlnil sa a žiadal vypočúť ho dožiadaným súdom v mieste svojho trvalého bydliska, to je vo V.

Dňa 02. 03. 2004 sa konalo pojednávanie na OS v Prešove sp. zn. 24 P 310/02 vo veci zvýšenia výživného na mal. A. Š. za prítomnosti jej matky a kolízneho opatrovníka. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľ bude vypočutý dožiadaným súdom vo V.

Aj napriek tomu, že Okresnému súdu v Prešove už dňa 12. 2. 2004 bolo zrejmé, že sa sťažovateľ pojednávania nezúčastní a sťažovateľ žiadal hneď - svojím písomným prípisom už dňa 06. 02. 2004 o vypočutie na OS vo Veľkom Krtíši, Okresný súd v Prešove vyhovel jeho žiadosti až dňa 14. 05. 2004, to znamená, že od 12. 02. 2004 do 14. 05. 2004 prešlo až 90 dní, kedy požiadal OS Veľký Krtíš o vypočutie sťažovateľa. Z uvedeného je zrejmé, že postup Okresného súdu v Prešove bol opäť nesústredený a svojím konaním opäť nezabránil priesťahom v konaní.

Dňa 09. 06. 2004 bol sťažovateľ vypočutý dožiadaným súdom vo V. a spis spolu s jeho výpoveďou bol vrátený na Okresný súd v Prešove dňa 14. 06. 2004. Dňa 21. 06. 2004 bolo Okresnému súdu v Prešove doručené potvrdenie zamestnávateľa o príjme sťažovateľa.

Tu opäť Okresný súd v Prešove nekonal a to aj napriek tomu, že mal v spise všetky potrebné doklady, aby mohol konanie ukončiť, lebo od 21. 6. 2004 do 08. 10. 2004 prešlo až

108 dní, kedy vytýčil v predmetnom konaní pojednávanie na deň 16. 11. 2004. Pojednávanie konané dňa 16. 11. 2004 sa zúčastnila matka maloletej a kolízny opatrovník, súd vo veci opäť nerozhodol hoci v tomto konaní prešlo už 791 dní (to je od 16. 9. 2002 do 16. 11. 2004).

Pojednávanie odročil na určitý termín a to na deň 18. 01. 2005, sťažovateľovi doručené upovedomenie o termíne pojednávania dňa 20. 11. 2004. Dňa 22. 12. 2004 urgoval Okresný súd v Prešove sťažovateľa, aby oznámil svojho zamestnávateľa, lebo z predloženého potvrdenia bolo súdu zrejmé, že došlo k skončeniu jeho pracovného pomeru.

Až po tomto úkone prvostupňového súdu, ktorý dovedy nebol schopný rozhodnúť vo veci samej sa už sťažovateľ pripísom zo dňa 29. 11. 2004 sťažoval na Okresnom súde v Prešove (sťažnosť adresoval jeho predsedovi) na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 24 P 310/02.

Okresný súd v Prešove v konaní 24 P 310/2002 rozhodol rozsudkom zo dňa 11. 05. 2006, ktorý pripájame k nášmu vyjadreniu. “

V závere právna zástupkyňa sťažovateľa poukazuje na to, že z vyjadrenia okresného súdu z 24. mája 2006 „jednoznačne vyplýva, že súdu trvalo od 16. septembra 2002 do 11. mája 2006, 3 roky a 8 mesiacov, kedy vo veci rozhodol.

Sme toho názoru, že v predmetnom konaní došlo skutočne k prietahom v konaní a to, aj napriek tomu, že nešlo o žiadne osobité okolnosti prípadu, ale práve naopak išlo o nárok maloletého dieťaťa na výživné, ktorý je nárokom vyžadujúcim si vo všeobecnosti zvýšenú starostlivosť, nakoľko výsledok tohto konania má dopad na postavenie maloletého dieťaťa, lebo sa rozhoduje o zaostalom výživnom“.

II.

Z obsahu sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 24 P 310/2002:

16. septembra 2002 bol okresnému súdu doručený návrh matky maloletej o zvýšenie výživného na maloletú dcéru zo 450 Sk na 1 500 Sk,

19. novembra 2003 okresný súd ustanovil kolízneho opatrovníka pre maloletú dcéru, vyzval matku maloletej na doplnenie návrhu (urobila tak 5. decembra 2003), vyzval sťažovateľa na oznámenie adresy zamestnávateľa a oznámenie ďalších vyživovacích povinností (urobil tak podaním doručeným okresnému súdu 5. decembra 2003), vyzval okresný úrad na predloženie správy o rodinných a sociálnych pomeroch matky a o poberaní sociálnych dávok (urobil tak 15. decembra 2003), vyzval zamestnávateľa matky maloletej o zaslanie správy o priemernej mesačnej mzde (zamestnávateľ tak urobil 16. decembra 2003),

8. decembra 2003 okresný súd vyžiadal od zamestnávateľa sťažovateľa správu o jeho čistom mesačnom príjme za obdobie od roku 2001 (urobil tak 21. júna 2004),

2. februára 2004 okresný súd nariadil termín pojednávania na 2. marec 2004 a vyzval sťažovateľa na oznámenie ďalších skutočností potrebných pre rozhodnutie,

12. februára 2004 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie sťažovateľa z pojednávania nariadeného na 2. marec 2004 pre vážne pracovné dôvody s návrhom, aby bol vypočutý Okresným súdom Veľký Krtíš (ďalej aj „dožiadaný súd“),

2. marca 2004 sa na okresnom súde uskutočnilo za prítomnosti matky maloletej a kolízneho opatrovníka pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľ bude vypočutý dožiadaným súdom (spis aj so zápisnicou o vypočutí bol vrátený okresnému súdu 14. júna 2004),

12. októbra 2004 okresný súd nariadil termín pojednávania na 16. november 2004 a aktualizoval u zamestnávateľov príjmy sťažovateľa aj matky maloletej,

16. novembra 2004 sa uskutočnilo na okresnom súde za prítomnosti matky maloletej a kolízneho opatrovníka pojednávanie, ktoré po vykonanom dokazovaní výsluchom matky maloletej bolo odročené na 18. január 2005 s tým, že sťažovateľ bude vyzvaný na oznámenie zamestnávateľa (pretože z posledného potvrdenia bolo súdu známe, že jeho pracovný pomer je už skončený),

29. novembra 2004 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa adresovaná predsedovi okresného súdu, ktorá obsahovala aj námietku zaujatosti sťažovateľa proti všetkým sudcom okresného súdu,

10. januára 2005 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že sa na pojednávanie nariadené na 18. január 2005 nedostaví, a podrobne opísal aj dôvody svojej neprítomnosti,

18. januára 2005 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti matky maloletej a kolízneho opatrovníka, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom predloženia spisu Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z dôvodu sťažovateľovej námietky zaujatosti všetkých sudcov,

1. februára 2005 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti,

11. februára 2005 bol spis vrátený okresnému súdu bez rozhodnutia s poukazom na § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) s tým, že na námietku zaujatosti sťažovateľa krajský súd neprihliadal,

23. februára 2005 okresný súd nariadil termín pojednávania na 29. marec 2005, aktualizoval príjem matky maloletej a sťažovateľa,

9. marca 2005 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie sťažovateľa z pojednávania nariadeného na 29. marec 2005,

29. marca 2005 sa uskutočnilo pojednávanie za prítomnosti matky maloletej a kolízneho opatrovníka, na ktorom okresný súd zmenil rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 6 C 208/94-60 z 26. augusta 1994 tak, že zvýšil výživné pre maloletú dcéru zo 450 Sk na 1 300 Sk mesačne, povolil sťažovateľovi splácať dlžné výživné po 500 Sk a v ostatnej časti návrh matky maloletej zamietol,

3. mája 2005 sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 29. marca 2005, ktoré neskôr doplnil podaním doručeným krajskému súdu 17. mája 2005,

10. mája 2005 okresný súd vyzval matku maloletej a kolízneho opatrovníka na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa (matka maloletej tak urobila 18. mája 2005),

24. mája 2005 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý 7. novembra 2005 potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zvýšení výživného a zrušil rozsudok vo výrokoch o dlžnom výživnom a o trovách konania a vec vrátil okresnému súdu (spis bol vrátený okresnému súdu 16. novembra 2005),

2. februára 2006 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie prehľadu platieb výživného na maloletú dcéru za určené obdobie (sťažovateľ tak urobil 20. februára 2006),

24. marca 2006 okresný súd nariadil termín pojednávania na 9. máj 2006, ktoré bolo po vypočutí matky maloletej odročené na 11. máj 2006 za účelom vyhlásenia rozsudku (rozsudok nadobudol právoplatnosť 13. júna 2006).

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal 27. apríla 2006 na ďalšie konanie IV. senát ústavného súdu. Od 1. marca 2006 v súlade s rozvrhom práce na rok 2006 sa sudca spravodajca Ján Luby stal členom II. senátu ústavného súdu a veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Ján Luby, prerokúva II. senát ústavného súdu. Z tohto dôvodu túto vec prerokoval a vo veci samej rozhodol II. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ sa týka čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa: 1. právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj povahu veci a o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, 2. správania účastníka konania a 3. postupu súdu.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu zistil, že v tomto konaní išlo o posúdenie podmienok zmeny výšky už určeného výživného pre maloletú dcéru sťažovateľa. Ide o konanie, ktoré právne zložené nie

je, avšak často je zložitou vecou z hľadiska skutkového. Súd sa musí zaoberať najmä skúmaním príjmu rodičov maloletého dieťaťa a ich majetku, odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa a podľa toho určí (zmení) sumu výživného, ktoré je zaviazaný rodič povinný dieťaťu platiť. Metodika postupu všeobecných súdov vo veciach starostlivosti o maloletých je však dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou. Vychádzajúc z konkrétnych okolností posudzovaného konania ústavný súd nezistil existenciu takých dôvodov, na základe ktorých by ho bolo možné považovať za právne alebo fakticky zložitú.

Na právnu ani faktickú zložitost' veci vedenej pod sp. zn. 24 P 310/2002 nepoukázal ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatoval, že pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, tento čiastočne prispel k predĺženiu konania. Vznesenie námietky zaujatosti sudcov okresného súdu (hoci neúspešné) je procesným právom sťažovateľa a ospravedlňovanie neúčasti sťažovateľa na nariadených pojednávaniach, a z toho vyplývajúca skutočnosť, že musel byť vypočutý dožiadaným súdom a písomne vyzývaný na oznámenie skutočností potrebných pre rozhodnutie súdu ovplyvnilo celkovú dĺžku súdneho konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd na základe zistení o úkonoch okresného súdu v posudzovanom spore konštatuje, že v konaní okresného súdu sa vyskytuje jedno obdobie úplnej nečinnosti, keď od doručenia návrhu okresnému súdu 19. septembra 2002 okresný súd až po 14 mesiacoch (19. novembra 2003) vykonal prvý úkon vo veci (resp. viacero úkonov) bližšie špecifikovaných v časti II nálezu.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 120/03), pričom jednorazový „výpadok“ v konaní súdu nesignalizuje bez ďalšieho možnosť zbytočných prietahov v konaní.

Po zvážení uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že intenzita prietahov spôsobených nečinnosťou okresného súdu v počiatočnom štádiu posudzovaného konania nedosiahla s prihliadnutím na ostatné relevantné okolnosti prípadu takú mieru, ktorá by odôvodňovala záver o vyslovení porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 30/03, III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

Navyše sťažovateľ (v procesnom postavení odporcu) sa o existencii súdneho konania dozvedel 19. novembra 2003, keď mu bol doručený návrh na zvýšenie výživného s tým, aby sa k nemu vyjadril. Vzhľadom na to, že sťažovateľ nemal do uvedeného dátumu vedomosť o podaní proti nemu smerujúceho návrhu, nemohol sa ani objektívne nachádzať v stave právnej neistoty, odstránenie ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti účastníka konania v primeranej lehote (m. m. I. ÚS 104/03). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mohol domáhať svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov najskôr od uvedeného dňa. Dovtedy ani nemal vedomosť o tom, že je účastníkom konania, a preto ústavný súd obdobie pred doručením návrhu nepovažuje za obdobie, v ktorom by bolo relevantne možné hodnotiť a skúmať otázku zbytočných prietahov v konaní vo vzťahu k nemu. Obdobný záver ústavný súd vyslovil aj vo svojej predchádzajúcej judikatúre (napr. IV. ÚS 132/03, IV. ÚS 248/05).

Postup okresného súdu v konaní okrem uvedeného obdobia podľa názoru ústavného súdu smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa spôsobom zodpovedajúcim okolnostiam daného prípadu, ktorý po tom, ako odvolací súd zrušil jeho rozsudok z 29. marca 2005 v časti výroku o dlžnom výživnom a vo výroku o trovách konania a vrátil mu vec na ďalšie konanie, rozsudkom z 11. mája 2006 povolil sťažovateľovi splácať dlžné výživné v sume 4 550 Sk za obdobie od 1. novembra 2002 do 30. apríla 2006 v 100-korunových splátkach spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. Toto rozhodnutie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 13. júna 2006.

Po zvážení uvedených skutočností ústavný súd uzavrel, že postup okresného súdu v konaní sp. zn. 24 P 310/2002 o zvýšenie výživného nemožno hodnotiť ako taký, ktorým by boli spôsobené zbytočné prietahy v konaní, a preto nemohlo týmto postupom dôjsť ani k porušeniu označených práv sťažovateľa.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

V zmysle ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že tento výrok je viazaný na vyhovenie vo veci samej. Pretože v tomto prípade ústavný súd rozhodol, že označené práva porušené neboli, uvedeným návrhom sťažovateľa sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal.

Ústavný súd ďalej uvádza, že v konaní pred ústavným súdom platí podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde zásada, že účastník konania uhrádza trovy konania zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom, pretože právna zástupkyňa sťažovateľa bola ustanovená ústavným súdom na základe uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 4/06 z 12. januára 2006.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti, vyjadrenie z 15. júna 2006) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 2 730 Sk a 3 x 164 Sk režijný paušál (§ 16 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 8 682 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je ústavný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2006